

מגילה את האדם לשכוח המצות ע"ל ומסתבר לי כהר"ר יונה מראמי
אמר לאדם שימלא שח ק פיו ביגולה הוה הל"ל אמור לאדם שימלא שחוק
פיו בעת החורבן אלא ש"מ הלאמות שתוק פיו אמור לעולם אם לא בעת
הנאולה משש ע"כ מחייב האדם למנוע מאוד מלמלאות פיו בשחוק ובכפר
בעת הגלות דאית ביה תרהק וכן יבדח מכלו שיר אפילו באקראי דאית
ביה אימור משום הגלות לפי פשטן של דברי הפוסקים וגם החשש הוה
שיבא ללמלאות פיו שחוק וגודר יראה בנחמת ציון

מענין תענית בב'ק רתענית דף י"א אמר שמואל כל היושב בתענית
נקרא חוטא כבר כי האי תנא דתנאי ר' אליעזר הקפר בר' אומר
מה הל' וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וכו' באיזה נפש חטא זה אלא
עצמו עצמו מן היות והלא דברים ק"ו ומה זה שלא ציער עצמו אלא היות
נקרא חוטא המצער עצמו מכל דבר ודבר על אהת כמה רבא אליעזר
אומר נקרא קדוש שנאמר קדוש וזהו גרל פרע שער ראשו ומה זה שלא ציער
עצמו אלא מוכר או נקרא קדוש המצער עצמו מכל דבר ודבר עמ"כ ולשמואל
הא אקרו קדוש הרוא אגדה לא פרע קאי ולר"א לא נקרא חוטא הרוא רסאבי
נפשיה וכי אמר ר"א הכי ותאמר ר"א לעולם ימור איהו עצמו כאורו קדוש
שרוי בהוד מעין שנאמר בקרבך קדוש לא אכזא בעיר ל"ק הא רמצי
לצעורי נפשיה הא רלא מצו לצעורי נפשו' ויש לקוש אמר נקרא חסיד
שנאמר נזיל נפשו איש חסד ע"כ וול' התוספות אמר שמואל כל הושב
בתענית נקרא חוטא וקטא דאמרינן בפרק החובל החובל בעצמו רשאי
אבל אחים שחבלו בו חייב וספרש הרם הא רקאמר החובל בעצמו רשאי
אמר שמואל ביושב בתענית אלמא משמע רשמואל קמ"ר דיושב בתענית
לא נקרא חוטא וול' דודאי דא חוטא דאמרינן הכא מק"ל שחור כו' אבל
מ"מ המצוה שהיא עושה בתענית גזיל יוהר מהקצרה מה שחור מצד
נפשיה רמצוה לרור דאמרינן הרואה סוטה בקרקולא יזיר עצמו מהיהן ס'
יש קצת חטא מריו דהוה האמתנה תענית חלוס בשבת דקורעים גור יזנו
ונפרשים ממנו תענית של שבת וזאת הקצורה ליתוב תענית לתענית עכ"ל
ולוי נראה אף שמואל מורה כי שפנים את עצמו באיזה עביה חמורה או
קלה כדאי צריך לסנף עצמי ורשאי להתמיר על עצמו להתענות ער אשר
ירע כבידור שאין בו ס' כי וי'שם כהם מהקצרה יבדרי שחור לא נאמרו
אלא כמי שהיא חסד קרזש ונחור ולא מעם מעם חטא איש כוה לא למענה
וענין מאשר חטא על הנפש הוא כך וה שקבל עליו נזירות כדאי היה משער
בעצמו כמה זמן צריך להניח כדי לוכך את עצמו וכוה עשה מצוה שהיה
את עצמו ובכלתו זה הזמן שקבע על עצמו לא יוסף לענות נבשו בכדי וזהו
כשנאמר כמה את הין הוא שהמים הראשונים יל' נמצא גרם לעצמו עניו
יוהר כמה שה א קוצב וכוה חמורת חטא על הנפש ור"א ס"ל לעולם נקרא
קדוש במצי לצעורי נפשיה וול' סבר נקרא חסד ואין דא רגא כע"ה מליאז
עין אף על מי שלא חטא בחמורים מ"מ הכל באבק לשון הרע ובשיחה
בגבולה ובטול הלמוד וזוהר וכוה ברהב מרות מגנות ועבירות שארש רש
בקצבו ע"כ והתנה והתנה אף לשמואל והלואי שיכפיק אולי ירחם השי'
ולפי מ"ש נמצא ר"א ולר"א אפילו חטא ומהתנה נקרא קדוש וחסד
יוהר דוקא במצי לצעורי נפשיה אבל מר ברית דרבינא כולה שאה היה
יתוב בתעניתו כו' כדאינן בפתחים אבל בלא מצו צעורי עו' אמר שם ר"ל
בעצמו און ה"ח רשאי לישב בתענית מפני שמעטפ במלאכת שמים וזה
מריו כשלא חטא אבל בשבת יצטרע ויצטרע ויסבל ועוד הארנהו בפסק
היה ובכדאיוד הסוגיות בחלק תורה שכתב בפרישה נשא ויל קרוי ביה
בפ"ק דשבת אכר בר חמא בר גוריא אמר רב יפה תענית ופירוש לאיש
לנעורה ואמר רב חסדא וכו' ביום ואמר רב יוסף ואפילו בשבת ויש דבר
זה סור גדול שצריך לדאור לבטל הנורה מיר דוקא באורו היום. והנה רב
פושט שהתפ אחר הדיוס אל יעמוס מאומה אף שהוא באמצע הלילה ולא
די כשיהחיל להתענות כשיאוור היום כסו בשאר התעניות וראיה מרא רשמואל
כדוב בשם היר"ח שאם אדם ישן בצדדים וחלם חלוס רע שצריך תענית
שיש לו להתענות מעת לעת מצאיה רבוב"ל וכו' מרד"י בשם מרד"ש
שהתנה בשבת כשדחה יום שניה צדדים וכא לו חלם להתענות עליו או
היה מתענה מאותו חצי יום שבת ואיך רע חצי הלילה וכו' הכל ואלו
היו עולה ליום שלם ואח"כ ביום ראשון היה מתענה תענית לתענית ע"כ
מצאתי הרי שהתפ מתחיל להתענות אלא אף זה נראה לי שישמש מאותו
ולא ישמש סתמו כי כשטראים לו חלוס רע צד קר לחי' כהשוכה ובדאנה
ובכערד ק"ו שלא ינהוג קלות ראש ואפי' בשבת שהיא וכן עונה ג"כ נ"ל
כן דאס דוהר לו להתענות ולבטל עונג שבת זנ' סעודת ק"ו דבר זה וכן
יהבאר לקמן דבעת צרה בנת ערבון אמור לשמש סתמו וכן ענה עת
צרה להתענות :

נראה בענין אוהן המתענים ליל עשירי ומקצת יום העשירי או מנה
טוב שיאמרו נחם בכל התפילות היוניות מן הפילה מנחה של
ס"ב יאמר נחם גם בערבית וגם בערבית וגם במנחה אם עריון סתענה
ואין זה נקרא משנה מספפע נהרבת . דמה אזה היה ברבר אה היה
מותר נחם כל ימות השנה והיא וכל לחשי רב כל כרבה מהמאצעות
מעין הברכה ויתה שיושב בתענית ומשום החורבן טוב הרבר לעשות
כן ולסר נחם ממנחה תשקע באב עד שהצעה האש במקשי שיאמר אוהו
קודם לה תענית :

נזהרים בכל מקום ליות בבית הקברות בס"ב שהרי ס"ב הוא תענת
צבור כמו שהיו עושין מפני הנשמים הו"ס כמ"ס תענית דף ט"ו
ועוד דאיהו באיזה רבתי הצדיקים גם בקבר מתאבלין על ירושלים מרד"ו
בשם מרדא"ק ונראה בעיני שלא ליות בבגופים גדולה כי אין זה אלא מול
וגם כדאי ליות שיחת חולין ומסתיון רעהן מהאבילות רק ידך יחירו או חד
במה שלא יסמקו מלדבר מענין החורבן ולהתעורר לאבילות :

לעולם צריך לזכור בהרחוק ולעשות זכר בכל פעולותיו . ודבר להנו
עין סד אדם את ביהו משייר וכי אמה על אמה בלא סיד וכר
לחורבן . ומה שנח"ל הרמב"ם הכניס ביהו עושין כבתיהם צורות שחורות
מרוכנת אכה על אמה וכותבין ע"ג זכר ודורבן הוא שחוק והתהול בעיני
כי אדרבה זה נזי והיאר את דבר הל' אל ישנה מרברי וול' וינה אמה על
אמה בלי משייר :

וכן הרבה אין גורזין במ"ש רב היונו ול עושה אדם סעודה ועוקר שלחן
לעשה סעודה לאורחים מחסד ממנו מעט ומנית מקום פנוי בלא קערה
מהקצרות הראויים להת שם וראיתי בכתי גדולים שהיו מכניסם ביתים
לחנותה בנייהם בסדינים נאם הנקראים קאברין' על ר' כותלי בית סתם
הניחו באמצע מקום פנוי ברוחב אמה . וכן אמרו כשהאשה עושה תכשית
מכסף ותיב משיירה מין סמיני תכשיתין שנוהגין בה כדי שלא יהיה תכשית
שלם . ונל זה לבי עלי דוח כדארתי המנהג הרע בנות המה היה מקישותי
הגנים וכתשו' ובכשימיון שמהתקשיות במילוי כולו היה בלי קיום ומכרי
אדרבן וגם גורזין הרבה רעות מראסות מהתקנים והחזירים והצענים
משוכן את ידירם :

וכן ראוי לנהוג בכל דבר ודבר לקיים אם אפשר ירושלים השבת ימינו
הרבך לשינוי לחכי אם לא אוכריז אם לא אעלה את ירושלים כו' :

בסוף סוטה הנן משבטלו סנהדרין בכל השיור סוכה המשתהית שנאמר
כסיר לא ישור וין ואכור בין בכלי בין בפה אם לא שמשעור בפה
דברי שיריה והשתחוו וול' ויתר אלא לשמש חתן וכלה ביום התונתה או
סותר אף שיר והחמירו מאוד בסוף סוטה איאה שם אמר רב אורנא
דשמענא זכרא העקך אמר רבא וזכרא כדקרא חורבא כסופא שנאמר קול
ישורין בחלון חורין בסף כו' אמר רב רובא זכרא רננא ודברקרי שרי דנרריא
אמור מרשי' זכרא רננא מושכי משבטי בחבל של שמיני אלא לרס
כמלאכות ורבקרי שמשמדים בשעה שחורשיון ואינו אלא למון השוורים
התלמיזין שהולכין לקול השיר שערב עליהן ונרראו אינו אלא לשחוק ער
כ"ל . ע"כ ורחיק אדם עצמו מהו כסתווי קשת . ואף שהארז סימן הק"ס
כתב משם ההוספות וול' והנהו' מפרשים דאפלו בלא משהה בני ורזוקא
למי שרגלו בכך כדאיה דאיהא בירושלמי ריש גלותא הוה קאי ורמ"ך
בומר פ' בשבכו היו מומרס לפניו ע"כ מ"מ כל הפוסקים סתמו
דבריהם משמע וס"ל בכל עין אמור וכן מסתבר דלא גרע מהא זכרי
ונרראו דאכור :

ועוד יש חשש בשמחה שיר שיכאנו לירין שחוק ואמרו בריש פרק אין
עומדים אמור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הוה וול' הבי' סוף
סימן הק"ס וספרש רבינו רבימי הגלות דוקא אומר כן פי' הרמב"ן בחרות
האדם אבל הר"ד וינה פי' רשלא בימי הגלות נמי קאמר שהשמים יחירה

התוספות בישבו ע"ק התענית דף י"ג דכל צומית אחרת יותר לחרוץ
בחסין וכתב הבי' מ' זקן' דכן הגמרא פ'ט"ו . פשיטא דאין כלם
לח'כרא זו אבל המצמיר ער עצמו כו' יאל אביו של ראביה שלא
לחרוץ בחסין נ"ל להחמיר גם בזה אף ע"כ שאין רומת זו לנו
הררעה הענג הנק' והריח הנשמח נהנה בו מ"ס נחת דוח הוא גם
להתקף ואין להקשות

הגה"ה

נשמע זהו פי' טסקה כזו פי' כענין הפרנס לעולם וזהו ג"כ מהמסים כהנה אף ששאר
עניינים ליתו פורס וזו גבול הומוס . למנס כשחירש לקשות טפלות מנהו נחל' סלג יודיס
מלפניו . וקולה מוה הפרנו ערלה למהו כלל ע"כ סלג ליתע נספת וכפתי להיות במקום
קפד :

מהמשיבים המטהר שריו . דהוה דוקא בלילה כי עדיין לא התחיל להתענות
עד שעלה עמור השחר למי שצונו פוסק מבע"י אבל ביום בעצם התענית
כי כסחמיר כו' יואך ברחשו יחמיר גם בזה . וכיום הכפורים נראה
בעיני פשוטו להחמיר שלא להרוח אכתוב עוד מזה לקמן במסכת יומא
בעורת השי' :

כשחל ס"ב ביום א' או ביום ו' וגררה ליום א' ונבצאים קצת נשים
שאנין ירעין להתפלל ערבית נמצא אל הבדילי בפתלה ואין
עושין הברלה על הבוס עד לאחר התענית . צריך כל איש בביתו להזהיר
אשתו שבוסם התענית לא יעשו אש כדי לבטל לצורך הלילה . או
כשכשבלות לילדיהן שלא יעשו עד שיאמרו בא"י אמ"ה המכריל בין
קודם לחול :

נראה בענין אוהן המתענים ליל עשירי ומקצת יום העשירי או מנה
טוב שיאמרו נחם בכל התפילות היוניות מן הפילה מנחה של
ס"ב יאמר נחם גם בערבית וגם בערבית וגם במנחה אם עריון סתענה
ואין זה נקרא משנה מספפע נהרבת . דמה אזה היה ברבר אה היה
מותר נחם כל ימות השנה והיא וכל לחשי רב כל כרבה מהמאצעות
מעין הברכה ויתה שיושב בתענית ומשום החורבן טוב הרבר לעשות
כן ולסר נחם ממנחה תשקע באב עד שהצעה האש במקשי שיאמר אוהו
קודם לה תענית :

נזהרים בכל מקום ליות בבית הקברות בס"ב שהרי ס"ב הוא תענת
צבור כמו שהיו עושין מפני הנשמים הו"ס כמ"ס תענית דף ט"ו
ועוד דאיהו באיזה רבתי הצדיקים גם בקבר מתאבלין על ירושלים מרד"ו
בשם מרדא"ק ונראה בעיני שלא ליות בבגופים גדולה כי אין זה אלא מול
וגם כדאי ליות שיחת חולין ומסתיון רעהן מהאבילות רק ידך יחירו או חד
במה שלא יסמקו מלדבר מענין החורבן ולהתעורר לאבילות :

לעולם צריך לזכור בהרחוק ולעשות זכר בכל פעולותיו . ודבר להנו
עין סד אדם את ביהו משייר וכי אמה על אמה בלא סיד וכר
לחורבן . ומה שנח"ל הרמב"ם הכניס ביהו עושין כבתיהם צורות שחורות
מרוכנת אכה על אמה וכותבין ע"ג זכר ודורבן הוא שחוק והתהול בעיני
כי אדרבה זה נזי והיאר את דבר הל' אל ישנה מרברי וול' וינה אמה על
אמה בלי משייר :

וכן הרבה אין גורזין במ"ש רב היונו ול עושה אדם סעודה ועוקר שלחן
לעשה סעודה לאורחים מחסד ממנו מעט ומנית מקום פנוי בלא קערה
מהקצרות הראויים להת שם וראיתי בכתי גדולים שהיו מכניסם ביתים
לחנותה בנייהם בסדינים נאם הנקראים קאברין' על ר' כותלי בית סתם
הניחו באמצע מקום פנוי ברוחב אמה . וכן אמרו כשהאשה עושה תכשית
מכסף ותיב משיירה מין סמיני תכשיתין שנוהגין בה כדי שלא יהיה תכשית
שלם . ונל זה לבי עלי דוח כדארתי המנהג הרע בנות המה היה מקישותי
הגנים וכתשו' ובכשימיון שמהתקשיות במילוי כולו היה בלי קיום ומכרי
אדרבן וגם גורזין הרבה רעות מראסות מהתקנים והחזירים והצענים
משוכן את ידירם :

וכן ראוי לנהוג בכל דבר ודבר לקיים אם אפשר ירושלים השבת ימינו
הרבך לשינוי לחכי אם לא אוכריז אם לא אעלה את ירושלים כו' :

בסוף סוטה הנן משבטלו סנהדרין בכל השיור סוכה המשתהית שנאמר
כסיר לא ישור וין ואכור בין בכלי בין בפה אם לא שמשעור בפה
דברי שיריה והשתחוו וול' ויתר אלא לשמש חתן וכלה ביום התונתה או
סותר אף שיר והחמירו מאוד בסוף סוטה איאה שם אמר רב אורנא
דשמענא זכרא העקך אמר רבא וזכרא כדקרא חורבא כסופא שנאמר קול
ישורין בחלון חורין בסף כו' אמר רב רובא זכרא רננא ודברקרי שרי דנרריא
אמור מרשי' זכרא רננא מושכי משבטי בחבל של שמיני אלא לרס
כמלאכות ורבקרי שמשמדים בשעה שחורשיון ואינו אלא למון השוורים
התלמיזין שהולכין לקול השיר שערב עליהן ונרראו אינו אלא לשחוק ער
כ"ל . ע"כ ורחיק אדם עצמו מהו כסתווי קשת . ואף שהארז סימן הק"ס
כתב משם ההוספות וול' והנהו' מפרשים דאפלו בלא משהה בני ורזוקא
למי שרגלו בכך כדאיה דאיהא בירושלמי ריש גלותא הוה קאי ורמ"ך
בומר פ' בשבכו היו מומרס לפניו ע"כ מ"מ כל הפוסקים סתמו
דבריהם משמע וס"ל בכל עין אמור וכן מסתבר דלא גרע מהא זכרי
ונרראו דאכור :

ועוד יש חשש בשמחה שיר שיכאנו לירין שחוק ואמרו בריש פרק אין
עומדים אמור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הוה וול' הבי' סוף
סימן הק"ס וספרש רבינו רבימי הגלות דוקא אומר כן פי' הרמב"ן בחרות
האדם אבל הר"ד וינה פי' רשלא בימי הגלות נמי קאמר שהשמים יחירה

התוספות בישבו ע"ק התענית דף י"ג דכל צומית אחרת יותר לחרוץ
בחסין וכתב הבי' מ' זקן' דכן הגמרא פ'ט"ו . פשיטא דאין כלם
לח'כרא זו אבל המצמיר ער עצמו כו' יאל אביו של ראביה שלא
לחרוץ בחסין נ"ל להחמיר גם בזה אף ע"כ שאין רומת זו לנו
הררעה הענג הנק' והריח הנשמח נהנה בו מ"ס נחת דוח הוא גם
להתקף ואין להקשות